

Vergaderjaar 2009–2010

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 259

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 september 2010

In de brief van 24 juni 2010 heeft u mij verzocht een reactie te geven op het rapport *Minder werk voor laagopgeleiden? Ontwikkelingen in baanbezit en baankwaliteit 1992–2008* (juni 2010) van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Gezien de demissionaire status van het huidige kabinet bevat deze reactie geen voorstellen voor nieuw beleid. Dat is aan een volgend kabinet. Gezien het belang van het onderwerp geef ik in deze brief wel een inhoudelijke reactie op dit rapport.

Hoofdpijnen SCP-rapport

De huidige en toekomstige arbeidsmarktpositie van laagopgeleiden (elementair en vmbo geschoold) baart ons allen al geruime tijd zorgen. Laag- en ongeschoold werk zou door technologische ontwikkelingen en concurrentie van lagelonenlanden uit Nederland verdwijnen. Het SCP heeft onderzocht in hoeverre deze zorgen terecht zijn door de ontwikkelingen in vraag en aanbod van laaggeschoolde arbeid in de laatste twee decennia in kaart te brengen.

De belangrijkste conclusies uit het rapport zijn:

- uit een eigen analyse van CBS-data maakt het SCP op dat de vraag naar laagopgeleiden redelijk stabiel is gebleven in Nederland¹;
- het aandeel laagopgeleiden is sterker gedaald dan het aandeel banen voor laagopgeleiden. Dit betekent dat er voldoende banen zouden moeten zijn voor deze groep;
- de aard van het laaggeschoolde werk is verschoven van industrie en landbouw naar dienstverlening;
- de arbeidsmarktpositie van laagopgeleiden is slechter dan die van middelbaar en hoger opgeleiden (gemeten naar baanomvang, werkloosheid, uurlonen en type contractvorm), maar is de laatste jaren niet verslechterd;
- de term «voortijdig schoolverlaten» geeft de indruk dat een vmbo-diploma geen meerwaarde heeft t.o.v. het niet halen van een vmbo-diploma.

¹ Overigens zijn er onlangs meerdere rapporten en onderzoeken verschenen waarin deze conclusie wordt betwijfeld; zie o.a. *Skills supply and demand in Europe: medium-term forecast up to 2020* (Cedefop, 2010).

Belang van startkwalificatie

Het SCP concludeert dat tegen de verwachtingen in de arbeidsmarktpositie van laagopgeleiden in de laatste twee decennia niet drastisch verslechterd is. Dat is goed nieuws voor de groep voor wie het startkwalificatieniveau te hoog gegrepen is. Het is van belang om deze jongeren te helpen aan een diploma naar vermogen en duurzaam werk of anderszins een passende plek in de maatschappij.

Deze conclusie betekent echter niet dat we op onze lauweren kunnen rusten. In vergelijking met middelbaar en hoogopgeleiden is de arbeidsmarktpositie van laagopgeleiden op alle fronten slechter. Jongeren zonder startkwalificatie hebben aanmerkelijk vaker te maken hebben met jeugdwerkloosheid dan jongeren mét een startkwalificatie. Het percentage ligt circa twee keer zo hoog. Sinds het intreden van de economische recessie begin 2009 is de jeugdwerkloosheid onder jongeren zonder startkwalificatie bovendien sneller gestegen dan onder jongeren met startkwalificatie.¹ De meerwaarde van een startkwalificatie is daarmee evident. Bovendien komt uit recent arbeidsmarktonderzoek² geen eenduidig beeld van de toekomstige arbeidsmarktpositie van laaggeschoolden naar voren. Daarom blijft het van groot belang dat zowel nu als in de toekomst zoveel mogelijk jongeren minimaal een startkwalificatie halen. Het behalen van een vmbo-diploma vergroot de kans hierop. Vmbo-gediplomeerden zijn succesvoller in hun verdere schoolcarrière dan jongeren die zonder vmbo-diploma het mbo instromen.

Met de aanpak van het (demissionaire) kabinet om schooluitval tegen te gaan is het streven gericht op maximaal 35 000 nieuwe voortijdig schoolverlaters in 2012. Deze doelstelling is een vertaling van de Europese doelstelling om te komen tot een halvering van het aantal voortijdig schoolverlaters. Waren er in 2002 nog 71 000 nieuwe voortijdig schoolverlaters, in schooljaar 2008–2009 is dit gedaald tot 42 600.³ Daarmee liggen we op koers, maar zijn we er nog niet. We zetten door, want iedere jongere telt.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

¹ *Enquête Beroepsbevolking 2005–2009* (CBS).

² *Arbeidsmarktanalyse 2010* (RWI, 2010), *Skills supply and demand in Europe: medium-term forecast up to 2020* (Cedefop, 2010).

³ Tweede Kamer, 2009–2010, 26 695, nr. 67